

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

Výsledky: Humózní vrstva lesní hrabanky zde nasedala na šedivou, archeologicky sterilní hlinu, pravděpodobně demineralizovanou lesní půdu s ojedinělými kamennými bloky, která však nebyla uznána jako podloží vzhledem k možnosti, že se jedná o destrukci hlíněné či dřevohlinité stavby. Výkop byl proveden až do hloubky cca 40 cm. Když však nebyla nalezena žádná stopa antropogenního zásahu, byl výzkum ukončen.

Sondáž poskytla dostatek materiálu k datování stop osídlení, jakož i k rozšíření památkové ochrany Ježova hradu na tento prostor. Definitivně byla falzifikována teze o účelu objektu jako obléhacího tábora a potvrzena datace osídlení do konce 13. až počátku 14. století (podrobně se lokalitě věnuje J. Doležal, v tisku). Novým, nikoli však překvapujícím zjištěním je nález keramiky lidu lužických popelnicových polí. Nepodařilo se však zjistit účel ani původ zkoumaných terénních reliktů. Rovněž u opevnění vyvstává možnost jeho pravěkého stáří.

Pavel Moš

Literatura

Hebr, J. 2004: Relikty středověkého opevnění v údolí říčky Okluky (k. ú. Březina, okr. Vyškov), *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 1-2/2004, 89–91.

Doležal, J. v tisku 2007: Městisko. Zaniklá městská lokace 13. století u Vícova na Prostějovsku, *Archaeologia historica* 32.

Resumé

Žbánov (cadastral unit Žbánov, military area Březina, Vyškov district). „Městisko.“ 13th/14th century. Settlement.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou) Kláster. Středověk a novověk. Kláster. Záchraný výzkum.

V listopadu roku 2005 byly v areálu bývalého rajského dvora a severního křídla křížové chodby cisterciáckého klášte- ra položeny dvě sondy za účelem zjištění průběhu zdi vymezující křížovou chodbu a rajský dvůr. Sondy neprokázaly existenci tohoto zdiva a jen rozhraní zachycených vrstev vyrovnávajících terén naznačují jeho průběh. Odvodňovací kanálek, zachycený jednou sondou, je zřejmě barokního nebo mladšího stáří. Mimo rámec výzkumu byla fotograficky dokumentována severní část portálu mezi jižní boční lodí kostela a původní křížovou chodbou. Bylo zjištěno, že portál se při barokních přestavbách ocitl ve větší hloubce než ve středověku. Cihly použité na vyzdívký jsou tedy starší nebo současně, tedy barokní.

Josef Unger

Resumé

Žďár nad Sázavou (Bez. Žďár nad Sázavou). Kloster. Mittelalter und Neuzeit. Kloster. Rettungsgrabung.

ŽDÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou)

„Na Starém městě“, „Klafar“. Vrcholný středověk. Tržní městečko. Záchraný výzkum.

Sezona 2006 byla naplánována jako závěrečná etapa dlouholetého archeologického výzkumu středověkého městečka (Richter 1975; Geisler – Zatloukal 1999; Geisler 2005; Geisler 2006), založeného těsně po roce 1252. Jejím cílem bylo propojit všechny dosud zkoumané plochy do jednoho celku a získat tím kompletní půdorys souvisle osídleného areálu.

Archeologický výzkum byl zahájen dne 26 června a ukončen 14. září 2006. Pro jeho účely byla odhumusována nejprve plocha 110 × 70 m. Její vytyčení určily především poznatky získané v roce 1997, kdy směrem k jihu navazující osídlená plocha byla poměrně ostře omezena na cca sedmdesát metrů široký pás podél úvozové cesty, dále vlastnické vztahy k dotčeným pozemkům a finanční a kapacitní možnosti jak města Žďáru nad Sázavou, tak ÚAPP Brno. K odkrytí části plochy pod dráty elektrického vedení musel být z bezpečnostních důvodů použit buldozer, což do určité, ne však podstatné míry ovlivnilo kvalitu výzkumu. I extrémně suché počasí ztížilo především vyhledávání jednotlivých kulových jamek.

Obr. 165. Žďár nad Sázavou, „Na Starém městě“. Těžba výplně studny.

Žďár nad Sázavou, Flur „Na Starém městě“. Grabung des Brunnenausfüllung.

V průběhu sezony bylo odkryto, dokumentováno a geodeticky zaměřeno celkem 123 zahloubených středověkých objektů, z toho 93 kulových jamek. Především se podařilo dokončit průzkum „usedlosti“ spojené s kamenickou dílnou (zjištěnou v roce 2005), užívanou pravděpodobně rodinou mistra Ekwarda, jehož syn Jindřich dokončil v roce 1300 letopisné dílo *Cronica domus Sarensis*. Kromě již dříve zjištěného suterénního objektu ji tvořila další částečně zahloubená prostora se vstupním koridorem (K 1521) a patrně k ní náležela i čtvercová jímka (cisterna?) hluboká 2,2 m (K 1522) a oválná, v otevřeném prostoru situovaná pec (K 1548), obsahující fragmenty kuchyňské keramiky. Zástavbu usedlosti doplňovalo několik lehkých nadzemních objektů, z nichž se zachovalo pouze jamky po kulové konstrukci.